

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اخلاق معاشرت

تأليف و تنظيم:

قربانعلی فکری سوستانی

سرشناسه	:	فکری سوستانی، قربانعلی، ۱۳۱۴-
عنوان و نام پدیدآور	:	اخلاق معاشرت / تألیف و تنظیم قربانعلی فکری سوستانی.
مشخصات نشر	:	لاهیجان: ندای سبز شمال؛ تهران: پژوهشی دیبای دانش، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	:	۱۲۹ ص.
شابک	:	978-600-5474-10-7
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه ص. [۱۲۶]-۱۲۹.
موضوع	:	آداب معاشرت اسلامی
موضوع	:	اخلاق اسلامی
موضوع	:	آداب معاشرت اسلامی — احادیث
موضوع	:	آداب معاشرت اسلامی — جنبه های قرآنی
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۳ الف۸/ف/ BP۲۵۴
رده بندی دیویی	:	۲۹۷/۶۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۰۵۱۶۶

اخلاق معاشرت

تألیف و تنظیم: قربانعلی فکری سوستانی

ناشر: ندای شمال

ناشر همکار: پژوهشی دیبای دانش

چاپ اول: ۱۳۹۳

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

حروف چینی و صفحه آرایی: هنر و اندیشه

لیتوگرافی: کتبیبه گیل

چاپ: کتبیبه گیل

قیمت: ۹۰/۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۷۴-۱۰-۷ ISBN:

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً یا جزئاً، به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ممنوع است.

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار

این شرح بی نهایت کز زلف یار گفتند عشقت رسد بفریاد گر خود بسان حافظ
حسبی است از هزاران کاندل عبارت آمد قرآن زبر بخوانی با چارده روایت

«أَحْمَدُ بْنُ الْحَكَمِ لَا أَوَّلَ كَانَ قَبْلَهُ، وَالْآخِرِ بِلَا آخِرٍ يَكُونُ بَعْدَهُ، الَّذِي قَصُرَتْ عَنْ رُؤْيَيْهِ
أَبْصَارُ النَّاطِقِينَ عَجَبٌ عَنْ نَفْتِهِ أَوْهَامُ الْوَاصِفِينَ وَالصَّلَاةُ عَلَى عَبْدِهِ وَرَسُولِهِ سَيِّدِ الْأَوَّلِينَ
وَالْآخِرِينَ، الصَّادِقِ الْأَمِيِّ مُحَمَّدٍ (ص) وَآلِهِ الْأَيِّمَةِ الطَّيِّبِينَ، الْهُدَاةِ الْمَهْدِيِّينَ»

خدای متعال آفرینش و ساختن وجودی «آدم» را از «جسم و روح» تشکّل فرموده که
از خصوصیات بارز «جسم» آنست که در حیات خود پیوسته به خوردنی‌ها و
آشامیدنی‌های (حلال) نیاز دارد. هیچ انسانی در جهان یافت نمی‌شود که تا مدتی نسبتاً
طولانی بدون آب و غذا (و سایر ترمیم‌کننده بدن) سر برد و زنده بماند، و همچنین
خصوصیات «روح» نیز نیاز مبرم به «تعلیم و تربیت» دارد. و اگر خدای ناکرده
این موهبات عظیم الهی را از خویش سلب کرده باشد، کسی داند که چه زیان‌ها و
خسران‌های جبران‌ناپذیری هم به خود و هم به همگنان خود و جامعه وارد خواهد
ساخت. از این رو همه پیشوایان و رهبران بزرگ (پیامبران الهی (ص)) مامان معصوم
(سلام الله علیهم)، نخست موعظه‌شان همواره این بوده که نور «علم و تربیت و اخلاق» را
به دل همه انسان‌های عالم (بدون استثناء) آشنا و پرتوافکن نمایند، تا آنانرا به سوی
خداشناسی و خداخواهی ارائه طریق فرمایند.

خدا را با همه وجودم شاکر و منت‌گزارم که با فضل و توفیقات الهی توانستم در
پیرامون «اخلاق معاشرت» از دیدگاه دین و مکتب انسان‌ساز «اسلام» بنیان نهم و از آوردن
هرگونه رویه و به اصطلاح فُلکُلُوری و فرهنگ عامه سخت پرهیز نموده، و از ذات اقدس
اله مسئلت دارد، راهی به این فقیر نشان دهد که پیوسته پیشتازان دین و عالمان، با اراده و

اختیار و نیت پاک و ایمان اصیل و عمل بی‌ریا و بی‌شائبه ره سپرده‌اند طی کنیم. در این کتاب، به حدود چهل و شش آیه شریفه از قرآن کریم و یکصد و پنج حدیث شریف، و یکصد و چهل و نه بیت اشعار که در شأن «اخلاق معاشرت» باشد، به تناوب استشهد نموده‌ام و نیز فهرست آیات قرآن کریم و روایات معصومین سلام‌الله علیهم اجمعین، و منابع مورد استفاده را در پایان کتاب ذکر کرده‌ام، و باز به اعتقاد بنده آنچه را که در متر کتاب گردآوری نمودم یک ارتباط کلی با موضوع مورد بحث وجود دارد، و تحقیقاً تمام جملات و عبارات آن یادآور «اخلاق معاشرت» می‌باشد و البته این نویسنده هیچگاه ادعا ندارد که در این کتاب چه کرده؟ بلکه صدالبته اذعان می‌کند که بضاعت علمی اندکش کمیت داده برای چنین موضوعی سنگین نبود، و دیگر اینکه این ذره بيمقدار جهت دستیار در منابع و متون و مآخذ مهم تلاش وافر انجام دادم که به شکر پروردگار توانا آنها را نیز راه نمودم، از هر نوع عبارت و کلام شیرین بزرگان اسلام و منابع بسیار غنی اسلامی در این کتاب، (شریف) ذکر نمودم.

از این رو از اربابان محترم قلم و رجا، فضل و علم و ادب، استدعای انتقاد صحیح و راهنمایی دارد که از لغزش‌های این فقیر عماض چشمپوشی فرمایند، باشد تا گام دیگری در فرصت بیشتری پیش آید و به خواست خداوند تعالی رفع نواقص و نقایص گردد، انشاء... تعالی

قراچی، شهری، سوستانی - لاهیجان

فهرست

صفحه	عنوان
۳	پیشگفتار
۹	مقدمه

فصل یک

۱۱	تعریف خلی
۱۱	اخلاق چیست
۱۲	تعیری دیگر
۱۲	آداب معاشرت
۱۴	اخلاق معاشرت
۱۵	خواص تأثیرپذیری
۱۸	نقش دوستی
۲۲	محبت نیاز روحی انسانها
۲۲	محبت راستین و دروغین
۲۳	محبت، محور تربیت
۲۳	محبت به بندگان خدا
۲۴	محبت متقابل اسلامی
۲۶	راه و رسم اخلاص
۲۷	معاشرت‌های نادرست
۲۷	نشانه‌های مؤمنان

فصل دوم

۳۱	معاشرت با همسایه
۳۴	اخلاق اجتماعی

۳۷	فرازهائی از خطبه همام
۴۲	اشعار توحیدی
۴۲	بهترین دوست خداست
۴۳	عالم عامل
۴۴	اخلاق حدیثی
۴۵	خاموشی سه‌مله‌های عواطف در غرب
۴۶	طاعون
۴۶	فقر عاطفی
۴۸	نقاط ضعف
۵۰	دربارۀ سکوت
۵۰	یأس و امید
۵۸	ابیاتی از مولانا

فصل سوم

۶۱	حقوق والدین در اسلام
۶۱	فرق عالم و عابد
۶۵	در پیرمون شکر
۶۵	قصر امل
۶۷	صلۀ آرحام
۶۹	منظور از رَحِم
۷۰	از نظامی گنجوی
۷۱	حقوق همسررداری
۷۲	سرگذشت
۷۵	نقش فرزندان

فصل چهارم

۷۹	خشم و غضب
۸۳	روابط توده مردم
۸۴	سیرت خوب
۸۴	دوست بد
۸۵	آدم بر اثر معاشرت
۸۶	وصیتنامه حضرت علی (ع)
۸۷	نقش دوستی و معاشرت با همگنان
۸۹	مقام‌های معاشرت
۹۲	بی‌وفائی دنیا

فصل پنجم

۹۳	آداب معاشرت
۹۴	ارزش والای عفو
۹۵	چهار دستور از دستورات کارنگی
۹۵	سه دستور از دستورات کارنگی
۹۶	جدائی انسان از حقیقت
۹۶	آداب مجلس
۹۷	در اخلاق معاشرت، سخن چینی ممنوع
۹۸	در اخلاق معاشرت، غیبت کردن ممنوع
۱۰۰	در معاشرت‌ها، حسادت ممنوع
۱۰۲	انسان در معاشرت‌ها
۱۰۳	از حکیم سنائی
۱۰۴	برخورداری از تهذیب نفس
۱۰۴	برنامه چهار ماده‌ای خوشبختی

۱۰۶	در نصیحت و خیرخواهی
۱۰۸	توهین و تحقیر
۱۰۸	رسیدگی به حوایج مسلمانان
۱۱۰	دوروثی
۱۱۱	عیب جوئی و تجسس عیوب ممنوع
۱۱۱	عداوت و دشمنی
۱۱۳	روش کاربرد
۱۱۴	پیوند دوستی
۱۱۵	حلم و بردباری
۱۱۶	احترام به سالخوردهان

خاتمه

۱۱۷	در اخلاق معاشرت
۱۱۸	شرایط دوستی
۱۱۸	درباره دوستی و رفاقت
۱۱۹	در دوستی و دشمنی
۱۱۹	درباره دوست و دشمن
۱۱۹	ایضاً درباره دوست و دشمن
۱۱۹	درباره از دست دادن دوست
۱۲۰	درباره جوانمردان
۱۲۰	درباره جوانمرد و ناکس
۱۲۱	درباره جوانمرد
۱۲۶	منابع و مأخذ

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ وَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى أَعْدَائِهِمْ
أَجْمَعِينَ

هویت «ذوق عاشقانه»

الف - ۹ - روان [سرفصل] مطالب، با توضیح لازم و مستوفی (پرهیز از هرگونه تکرار و خطا)

ب - ۴۶ - نص آیات قرآن کرم. به گونه‌ای که با اصل عنوان کتاب، در انطباق و ارتباط می‌باشد.

ج - ۱۰۵ - نص روایت (متن عربی و ترجمه آن) در همین زمینه

د - ۱۴ - روایت، ترجمه فارسی، به نص عربی

ه - ۱۴۹ - بیت اشعار فارسی عرفانی

و - ۷ - بیت اشعار عربی

ز - ۱ - ترجمه فارسی، برون نص آیه شریفه

ح - ۱ - قطعه نثر عربی [غیرحدیثی]

ط - ذکر مأخذ و منابع مورد استفاده در پاورقی‌ها و پایان کتاب

ی - آوردن خلاصه آیات شریفه قرآن کریم، ذکر سوره، آیه و صفحه

ل - خلاصه روایات معصومین علیهم السلام، ذکر نام گوینده و صفحه

ل - خلاصه ترجمه روایات امامان معصومین سلام الله علیهم اجمعین ذکر نام گوینده و صفحه

م - متن شعر عربی، ذکر نام شاعر و صفحه

ن - همراه ساختن ۵ فصل و ۱ خاتمه

ق - فهرست عناوین کتاب، در پایان

وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ